

Left branch extraction and basic word order in Czech

(Extrakce levé větve a základní slovosled v češtině)

1 Koncepce práce – A

Práce Daniely Kořánové se zabývá výzkumem českého slovosledu a jeho vlivu na extrakci zjišťovacího konstituentu z levé větve komplexní nominální fráze. Studie obsahuje rozsáhlou teoretickou část, na jejímž základě je určen cíl části experimentální. Teoretická a praktická část jsou velmi úzce propojeny. Všechny důležité koncepty jsou dobře vysvětleny. I přes relativní obtížnost zpracovávané látky je text jasně strukturovaný, srozumitelný a vhodně doplněný o nákresy a grafy.

2 Metodologie a zpracování dat – A

Po metodologické stránce je bakalářská práce Daniely Kořánové na výborné úrovni. Autorka popisuje jev a jeho analýzu, jak se objevují v relevantní aktuální literatuře v teoretickém rámci předpokládajícím fázovou derivaci a cyklickou linearizaci před a po spell-outu. Při takové analýze je zásadní správné určení báze pozice větných členů, které v češtině zřejmě odráží hierarchii ovlivněnou funkcí (subjekt-objekt) a životností (životný-neživotný). Kandidátka ukazuje, že v literatuře byly navrženy dvě možné základové struktury, které by vyhověly daným teoretickým požadavkům, a stanoví si za cíl rozhodnout (na základě několik vhodně motivovaných a pečlivě provedených experimentálních testů) která z možných struktur odpovídá hodnocení českých respondentů. Cíl práce je tedy smysluplný a autorka ho jasně definuje: stanoví reálné výzkumné otázky a formuluje hypotézy na základě vlastních experimentů. Výsledky jejich testů jsou proto relevantní pro odborný diskurz v této oblasti.

3 Práce s odbornou literaturou – B

Kandidátka čerpá v teoretické části své práce především ze zahraniční literatury, ale uvádí i studie českých autorů a práce zabývající se češtinou. Z textu je zřejmé pochopení problematiky v rozsahu a hloubce přiměřeném bakalářské práci. Za určitý nedostatek považuji, že ne vždy je uvedený teoretický předpoklad podložen odkazy na argumentaci, případně daty. Např.:

- Na základě čeho předpokládá obsazení pozice SPEC(T)? Na str. 32 chybí odkaz (když už ne argumentace).
- Autorka uvádí v teoretické části příklady většinou z literatury a ne vždy v češtině. Některé české příklady se mi zdají nepřesvědčivě ohodnocené. Např. (19): – *Co se stalo? – Náklad'ák tam srazil jakéhosi chodce. // Jakéhosi chodce tam srazil náklad'ák.* – mně přijdou srovnatelně přijatelné. Je někde podrobnější studie tohoto jevu? Pokud ano, hodil by se odkaz na autoritu anebo argumentaci.
- Veselovská (2021) není v bibliografii, ale je zmiňována v textu (a možná i jiné – zkontrolovat!).
- Na základě čeho předpokládá autorka pořadí adverbii ve vztahu k podmětu? (Str. 32 – chybí odkaz na argumentaci.)

4 Formální úroveň práce – A

Práce je psána anglicky, s odpovídající terminologií. Jazyková úroveň je příkladná s výjimkou drobností (např. „a human object the whole clause with LBE is ought to be unacceptable” str. 26).

Bakalářská práce má veškeré náležité části (abstrakt, obsah, atd.) a také příklady obsahující detaily použitých statistických modelů a experimentálních podnětů (jak hlavních tak výplňkových). V této části by mohlo být konkrétních údajů a příkladů více, i když cíle a výsledky experimentů jsou shrnuty s pomocí odpovídajících grafů velmi názorně a dostatečně přehledně.

Drobné formální nedostatky, jejichž odstranění by bylo žádoucí zvážit při další práci s materiálem:

- Poznámky pod čarou jsou jiným typem písma než text.
- Nadpisy by bylo rozumné vizuálně zdůraznit / odlišit.
- Bez zjevné logiky jsou stromy někdy číslovány v řadě s příklady, např. (20) (což je pro mě preferovaná varianta), jindy samostatně jako Figures, kterých je ale málo, takže se těžko zpětně dohledávají, zejména pokud k nim chybí křížový odkaz v textu – jako u Figures 6/7. (A k čemu patří odkaz na Figures 4/5 na str. 40? 8/9?) Totéž platí o odděleném číslování Tabulek: sverepá formalita paralelních číselných řad, které nepřispívají přehlednosti a ztěžují odkazování.
- K čemu patří (20b)?

Celkové hodnocení – A

Diplomová práce Daniely Kořánové splňuje ve všech ohledech požadavky kladené na tento typ závěrečných prací a poskytuje velmi solidní základ k další odborné studii.

Doporučuji ji proto k obhajobě s navrhovaným hodnocením výborně.

Otázky k obhajobě:

Při obhajobě si kandidátka může zvolit 2 otázky z následujících:

- 1) V rámci textu definujete rys [+HUMAN] jako rys *sémantický*. Vzhledem k tomu, že zásadním způsobem ovlivňuje syntaktickou derivaci, většina citovaných autorů by takový rys mohla označit jako rys *syntaktický*. Jaký je podle vás rozdíl mezi rysy „semantic“ vs. „syntactic“? Stejná otázka by se mohla týkat povahy rysu definitní/nedefinitní zmiňovaného v textu bez většího důrazu.
- 2) Několikrát je v textu odkaz na tvrzení, že extrakce (LBE) je možná jen v případě, že nedošlo ke scrambling. Jak kandidátka definuje scrambling? Čím se liší takový typ (re)organizace slovosledu od struktury, v níž je objekt v pozici horního SPEC(v) a váže proměnnou v pozici V-komplementu (tj. ve struktuře, kterou experimentálně dokazuje jako základní pro LBE)? Můžete uvést více příkladů tohoto rozdílu?
- 3) Ve studii se pracuje s extrakcemi LBE z pozice subjektu a objektu a jejich přijatelnost je zdůvodněna požadavky na fázovou derivaci a cyklickou linearizaci. Jakou roli má v tomto konceptu přítomnost/nepřítomnost overtního obsazení (existence?) případné roviny DP v češtině, které několikrát zmiňujete v teoretické části práce?
- 4) Čím by se od LBE z pozice subjektu a objektu lišila extrakce z pozice adverbiále (adjunktu)? Jak by podle její hypotézy byl hodnocen příklad: *Který jsi přijela týden?* A proč?
- 5) V jaké pozici předpokládáte životný objekt v kombinaci s životným subjektem? Stejný jako v kombinaci s neživotným subjektem anebo jinde? Můžete popsat a především motivovat rozdíl?

doc. Ludmila Veselovská, Ph.D., M.A.

Katedra anglistiky a amerikanistiky, FF UP Olomouc